

Toelichting BenW-adviesnota

Onderwerp: BenW - luier- en incoinzameling per 1-1-2018	Afdeling/team:	Milieu
	Afdelingshoofd:	Lommerse, H.C.J.
	Auteur:	Gommans-Janssen, M.W.G.
	Datum vergadering:	23 oktober 2017

1. Aanleiding

- De raad heeft op 30 maart jl. besloten de systematiek van inzameling van huishoudelijk rest- en GFT-afval te wijzigen per 1 januari a.s. De huis-aan-huisinzameling van restafval verandert vanaf dat moment van 2-wekelijks in 4-wekelijks. Doel hiervan is de hoeveelheid restafval in 2025 terug te brengen naar 30 kg per inwoner per jaar.
- Tijdens genoemde vergadering heeft de raad unaniem ingestemd met een amendement waarin onder andere uw college wordt verzocht tegelijkertijd te starten met het apart inzamelen van luiers- en incomateriaal. 'Gelijktijdig aan de uitvoering van dit traject krijgt het college de opdracht te werken aan een oplossing voor het aanbieden van incontinentiemiddelen en luiers op een discrete manier. Dit moet gereed zijn voor implementatie vanaf 1 januari 2018.'

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Uitgangssituatie

Luiers- en incomateriaal zamelen we nu samen met het restafval huis-aan-huis in.

Doelstelling

Per 1-1-2018 een inzamelstructuur inrichten waarbij we deze afvalstroom apart inzamelen. Deze stroom veroorzaakt geuroverlast. Het is daarom niet wenselijk dat inwoners zich van deze stroom maar één keer per vier weken kunnen ontdoen.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Trekker: het inzamelen van huishoudelijk restafval valt onder de zorgplicht van de gemeente in de Wet milieubeheer. Initiatief en uitvoering zijn des gemeentes.

4. Toelichting

Waarom richten we een apart inzamelsysteem in voor luiers- en incomateriaal (verder: luiers)?

- Luiers- en incomateriaal is een afvalstroom die geur afgeeft. Wanneer uw college het restafval vierwekelijks inzamelt kan dit geuroverlast met zich meebrengen, zeker in de warme zomermaanden.
- Deze stroom bevat materialen die herbruikbaar zijn, denk aan papiervezels en kunststof.

Om welke hoeveelheden gaat het?

In Nederland zamelen ruim 60 gemeenten luiers in. De resultaten (in kg/inwoner/jaar) verschillen sterk per gemeente; van 2 kg/inw/jaar tot 11 kg/inw/jaar. Dit heeft te maken met:

- de wijze waarop de inzameling van de luiers plaatsvindt;
- de inzamelwijze voor restafval: een tariefzak en/of lage inzamelfrequentie voor restafval stimuleert

scheiding van luiers;

- aanwezige voorzieningen voor luierinzameling bij bijvoorbeeld zorginstellingen of kinderdagverblijven; dit kan voor afbuiging van de stroom zorgen. Dat wil zeggen dat de instellingen meeliften in het systeem en het bedrijfsafval (luiers die normaal apart als bedrijfsafval worden opgehaald) toegevoegd wordt aan het huishoudelijk afval.

Gemiddeld zamelen we circa 5 kg/inw/jaar in.

Hoe verwerken we luiers- en incomateriaal in Nederland?

Tot ongeveer 10 jaar geleden hadden we in Nederland één bedrijf dat grondstoffen uit luiers won, Knowaste. Dit bedrijf is 10 jaar geleden ontmanteld. Vanaf dat moment was er geen enkele gelegenheid meer in Nederland om luiers te laten recycleren. Tot op heden verbranden we ze. Een aantal gemeenten is deze stroom echter apart blijven verzamelen in afwachting van nieuwe recycle-initiatieven.

Deze nieuwe initiatieven beginnen nu te komen. Zo is de AEB in Amsterdam bezig met de voorbereiding van de bouw van een luiercentrale in 2018 voor luiers afkomstig uit Amsterdam en omgeving. Doel is het testen van innovatieve methoden voor luierverwerking. Daarnaast onderzoekt ook onze inzamelaar Suez of zij luiers kunnen recycleren, naar alle waarschijnlijkheid in Roosendaal. Het verst in deze ontwikkeling is de ARN in Nijmegen. Zij hebben inmiddels een techniek ontwikkeld die het mogelijk maakt om grondstoffen uit luiers terug te winnen zoals compost/kunstmest/groen gas/plastic (papiervezels is momenteel nog te complex). Men is momenteel bezig de uitbreiding van de capaciteit voor te bereiden. Deze is voorzien begin 2e kwartaal 2018.

Een aantal gemeenten in Noord-Limburg (Horst-aan-de-Maas, Bergen, Venray, Gennep, Venlo en Peel en Maas) zamelt luiers apart in. Ze zijn in afwachting van een goede recyclemethode; deze lijkt er op redelijk korte termijn te zijn. Vanuit Afvalsamenwerking Limburg is contact gezocht met de ANR in Arnhem om te beoordelen of er voor deze 7 gemeenten (incl. Beesel) vanaf het 2e kwartaal 2018 voldoende verwerkingscapaciteit is. Dit is het geval. Ambtelijk is afgesproken dat een aantal van genoemde gemeenten (Beesel, Bergen, Horst-aan-de-Maas, Gennep en Venray) samen onderzoek doet naar en wellicht samen optrekken in de inrichting van een adequate inzamelsystematiek, waarbij bijvoorbeeld samengewerkt wordt bij het verzamelen van de luiers en het transport naar de verwerker.

Welke inzamelsystemen zijn mogelijk binnen onze gemeente?

We hebben drie inzamelopties onderzocht. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de meerderheid van de gemeenten verzamelt via de systemen 1 en 3:

1. het plaatsen van rolcontainers op het terrein van instellingen waar potentiële gebruikers al komen c.q. wonen, denk aan brede scholen (kinderdagverblijf/consultatiebureau) en zorginstellingen (zorggroep Bösdael). Voordeel hiervan is dat er toezicht is op de containers en een gedeelte van de beoogde doelgroep hier al is/komt;

Voordelen:

- in de loop bij de beoogde gebruikers
- er is sprake van sociale controle waardoor weinig vervuiling door restafval
- bijna 24/7 bereikbaar

Nadelen:

- niet 24/7 bereikbaar, het terrein is afgesloten
- derden moeten bereid zijn hun terrein ter beschikking te stellen en meehelpen in het verplaatsen van de containers
- inwoners moeten de luiers zelf brengen
- privacy m.n. bij inco geneert men zich wellicht

Deze optie is besproken met de directeuren van de basisscholen in de gemeente en de directeur van kinderdagverblijf 't Rovertje. Na uitgebreid overleg was de conclusie echter dat er te veel nadelen kleven aan het plaatsen van rolcontainers op hun terreinen:

- logistiek lenen de locaties zich hier slecht voor
- er zijn medewerkers nodig om de containers naar de weg te rijden en deze capaciteit heeft men niet/wil men niet ter beschikking stellen
- men vreest voor geuroverlast en vandalisme.

Optie 1 komt hiermee te vervallen.

2. het inrichten van een systeem van huis-aan-huisinzameling met emmertjes/zakken;

Voordelen:

- gemak/service, inwoners hoeven de luiers niet mee te nemen naar een inzamelpunt

Nadelen:

- hoge inzamelkosten
- inzameling niet 24/7, maar wekelijks of tweewekelijks
- weinig privacy; er staat een zak/emmer voor het huis (Suez kan de inzameling alleen in een aparte route op een apart dag inrichten en niet combineren met bijv. een GFT-route)

Deze kosten voor deze optie is besproken met onze inzamelaar Suez. Deze heeft een grove berekening gemaakt van een worst-case scenario bedragen € 192.000 per jaar (inzameling en vervoer naar overslaglocatie Venlo). Hierbij is ervan uitgegaan dat de inzameling wekelijks plaatsvindt en er niet op geregistreerde adressen gereden wordt (zoals de KCA-inzameling). Vindt de inzameling tweewekelijks plaats halveren de kosten; biedt maar 1/3 van het potentieel aan, duurt de ronde korter, zijn de kosten ook lager. Dit geldt ook wanneer we administreren op welke adressen opgehaald moet worden. Dit betekent aanmelden bij geboorte baby en afmelden wanneer de baby uit de luiers is. Er kan ingezameld worden met zakken of emmers. De aanschaf en distributie van deze middelen is niet in dit bedrag opgenomen. Deze ramen we op € 7.600 ex BTW (800 emmertjes van € 9,50 ex BTW). De verwerkingskosten ramen we per jaar op circa € 5.000. De totale kosten bedragen bij tweewekelijks inzameling circa € 100.000 per jaar (wanneer we vasthouden aan de huidige tweewekelijkse inzamelstructuur). Dit houdt een extra verhoging van de afvalstoffenheffing van rond de € 14 per jaar per huishouden. In het tariefvoorstel aan de raad hebben we reeds rekening gehouden met circa € 36.000 aan inzamelkosten voor deze fractie. Hiermee gaat uw college buiten het door de raad gestelde kader dat de kosten per huishouden niet / weinig mogen stijgen in relatie tot de wijziging

Optie 2 is een optie, maar ontraden we ten zeerste vanwege de hoge kosten.

3. het plaatsen van inzamelcontainers bij bestaande voorzieningen (zoals de ondergrondse milieustraatjes).

We hebben binnen de gemeente Beesel 5 locaties met ondergrondse containers. Dit zijn locaties waar onze inwoners al naartoe gaan voor andere afvalstromen zoals kunststof verpakkingen en textiel. Deze locaties lenen zich om uitgebreid te worden. Daarnaast zou op de locatie Bösdael - waar veel ouderen geconcentreerd wonen-, een extra container geplaatst kunnen worden.

Voordelen:

- het zijn logische locaties om een andere stroom aan toe te voegen (de 'loop' ernaar toe is er al)
- de kosten zijn aanzienlijk lager dan bij huis-aan-huis inzameling

Nadelen:

- kans op vervuiling door restafval (nu nog niet zo erg want het wordt als restafval afgevoerd, maar als we daadwerkelijk gaan recyclen kan dit een probleem worden)
- privacy; met name voor inco

We plaatsen (tijdelijk) bovengrondse gehuurde containers (kosten € 215 container per maand x 6 locaties = € 1.290 per maand = € 15.480 ex BTW voor één jaar); de kosten voor het legen van de

containers door Suez ramen we op circa € 18.031 per jaar; de verwerkingskosten ramen we op € 5.000 per jaar. De totale kosten bedragen per jaar € 38.511 (€ 7 afvalstoffenheffing per huishouden per jaar).

Een andere optie is onze eigen buitendienst de containers te laten ledigen. De auto met chauffeur en kraan hebben we al. We zouden dan een extra afzetcontainer moeten aanschaffen om de luiers in te verzamelen (kosten eenmalig circa € 13.000 ex BTW). De luiers moeten in het eerste kwartaal naar de overslag van onze verwerker Attero in Venlo gebracht worden. Wanneer we overschakelen op daadwerkelijke recycling, gaan de luiers echter naar Arnhem. Met dit in het achterhoofd is het niet verstandig om onze eigen buitendienst de inzameling te laten verrichten; ook niet voor het eerste kwartaal alleen. Zoals eerder aangegeven willen we met een aantal gemeenten in Noord-Limburg samen optrekken in dit dossier. Dat betekent dat Suez bijvoorbeeld met een kraakperswagen de inzameling kan starten in Beesel en vervolgens naar het noorden kan rijden (via Venray, Bergen etc.) richting Nijmegen.

Wat stellen we uw college voor?

Bovenstaande in acht nemend, stellen wij uw college voor op 1-1-2018 te starten met 6 locaties met bovengrondse verzamelcontainers en het kalenderjaar 2018 als pilotperiode te gebruiken waarin een aantal ontwikkelingen kan uitkristalliseren (wanneer precies recycling, andere inzamelmethodiek en ervaringen met vervuiling door restafval). In het vierde kwartaal van 2018 kan uw college dan op basis van de opgedane ervaringen een definitief besluit nemen over de inzameling van luiers.

Aanwijzing inzamellocaties

Op grond van artikel 4 lid 1 van de Afvalstoffenverordening dient uw college de verzamellocaties aan te wijzen. Wij verzoeken uw college de locaties van de ondergrondse milieustraatjes aan te wijzen voor de inzameling van luier- en incomateriaal en in aanvulling daarop eveneens de locatie groenstrook Bösdaellaan/Meester Bosmanshof. Wij verwijzen uw college naar bijlage 1 voor de exacte locatie.

Stomapatiënten en thuisdialysepatiënten

De inwoners van onze gemeente met een stoma zullen eveneens geurhinder ervaren. Ook produceren zij extra afval. Vierwekelijks inzameling is voor deze inwoners geen optie. Dit geldt ook voor thuisdialysepatiënten. Zij hebben weliswaar geen geurhinder, maar wel een capaciteitsprobleem. Beide groepen zullen gelijk behandeld willen worden met de groep inwoners met incomateriaal.

We onderzoeken momenteel hoe we voor hen een oplossing kunnen bieden en om hoeveel patiënten het gaat. We zetten in op bestaande inzamelinfrastructuur. We laten deze inwoners meeliften met de ondergrondse restafvalcontainers. Deze groep inwoners kan dan zo vaak als ze wil gebruik maken van de ondergrondse containers waardoor er geen sprake van geurhinder en capaciteitsproblematiek hoeft te zijn. We komen hen tegemoet met financiële bijdrage. Hoe hoog deze zou moeten zijn, onderzoeken we nog. Op dit moment voeren we gesprekken met ervaringsdeskundigen, huisarts en patiëntenverenigingen hiervoor. We komen met een concreet uiterlijk eind november terug bij uw college.

RIB

In bijlage 2 treft uw college de concept RIB aan.

5. Visie Blij in Beesel

Fijn wonen: Het inzamelen en recylen van afval draagt bij aan een 'mooie, groene, rustige, goed onderhouden en duurzame woonomgeving'.

6. Integrale afstemming

Er heeft afstemming plaatsgevonden met de financieel consulent.

- a. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie en Apropos)

Wij nemen de aparte inzameling van luiers mee in het communicatietraject rondom de wijzigingen van de afvalinzamelingsystematiek.

- b. Financieel

De totale geraamde kosten ad. €38.511 ex BTW brengen we ten laste van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing en nemen we mee in de 1e marap van 2018.

- c. Juridisch

Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen het aanwijzen van de inzamellocaties.

- d. Collegeprogramma

n.v.t.

- e. Risico's

n.v.t.

7. Toegankelijkheid

De containers staan in de openbare ruimte en zijn 24/7 toegankelijk; ook voor minder validen. De trommel van de inworpopening zit echter relatief hoog waardoor inworp vanuit een rolstoel niet gemakkelijk zal zijn.

8. Duurzaamheid

Het scheiden en hergebruik van afval draagt bij aan een duurzamere leefomgeving.

9. Voorstel / advies

1. Wij stellen uw college voor op 1-1-2018 te starten met een pilot luierinzameling met 6 locaties met bovengrondse verzamelcontainers voor het kalenderjaar en 2018 als pilotperiode te gebruiken waarin een aantal ontwikkelingen kan uitkristalliseren (wanneer precies recycling, andere inzamelmethodiek en ervaringen met vervuiling door restafval). In het vierde kwartaal van 2018 kan uw college dan op basis van de opgedane ervaringen een definitief besluit nemen over de inzameling van luiers.

2. Op grond van artikel 4 lid 1 van de Afvalstoffenverordening dient uw college de verzamellocaties aan te wijzen. Wij verzoeken uw college de locaties van de ondergrondse milieustraatjes aan te wijzen voor de inzameling van luier- en incomateriaal en in aanvulling daarop eveneens de locatie groenstrook Bösdallaan/Meester Bosmanshof conform bijlage 1.

3. Wij verzoeken uw college akkoord te gaan met bijgaande concept-RIB en deze te verzenden aan de raad.